

Irodalomtudományi Intézet,
Bölcsészettudományi Kutatóközpont

1118 Budapest, Ménesi út 11-13.

+36 1 279 2760

longreformation@btk.mta.hu

Workshop-felhívás Női diskurzus a hosszú reformáció idejében (1500–1800)

Az MTA BTK Lendület Hosszú reformáció Kelet-Európában (1500–1800) Kutatócsoport workshopot szervez, amelynek címe a *Női diskurzus a hosszú reformáció idejében (1500–1800)*. A tudományos eszmecsere célja, hogy a hosszú reformáció koncepciójában elhelyezze, értelmezze a nők és a női tapasztalat szerepét. A workshop központi kérdései közé tartozik, hogy a nők hogyan járultak hozzá a reformáció folyamataihoz, beszélhetünk-e önálló női tapasztalatról, s ha igen, ez miben tér el az eddig ismert diskurzustól, módosítja-e annak kereteit. Ezzel szorosan összefügg a forráshasználat és a módszertan kérdése, hiszen a nők részvétele és reprezentációja nem feltétlenül esett egybe a férfiak esetében feltárt formákkal (pl. író/költő, földbirtokos, patrónus, politikus/közszereplő). Indokoltnak tűnik tehát egy olyan multidiszciplináris megközelítés, amely bevonja a különböző tudományterületek megközelítéseit és igyekszik szintetizálni azok eredményeit. Mivel a legtöbb nőalak a 17–18. századból vált láthatóvá, a workshop is elsődlegesen erre az időszakra koncentrál, nem kizárva természetesen a korábbi századok vizsgálatát sem. A világi tapasztalat női aspektusának feltárása általában hozzájárul a reformáció folyamatairól, a szövegprodukciónak és –használat módjairól való ismereteinkhez.

Időpont: 2021. június 15.

Helyszín: Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Tudományterületek: irodalomtörténet, történettudomány, művészettörténet, társadalomtudomány, néprajz, teológia, pedagógia

Tervezett előadások témái:

- a női diskurzus fogalmának körüljárása, elméleti és módszertani lehetőségei
- női szereplehetőségek a hosszú reformáció idején, a világi szereplők és közvetítők feltárása
- nőnevelés: milyen tudáshoz férnek hozzá a nők, milyen szerepekre készítik fel őket, miben térnek el a lányoknak és a fiúknak készült tankönyvek
- médiumhasználat: íráshasználat, bibliofília, tárgyi kultúra
- a nők és a nyilvánosság viszonya: kéziratos és nyomtatott nyilvánosságban való részvétel, szakrális jelenlét, patronálás
- beszédmód: a női íráshasználat jellegzetességei, viszonya a férfiak szövegeihez/szövegalkotásához
- (ön)reprezentáció: a(z ön)megmutatás irányítottsága és lehetőségei, a szerepek kulturális és társadalmi konstituáltsága
- felekezeti viszony: hogyan érvényesül a nőknél a felekezeti íráshasználat és olvasáskultúra, konfesszionálisan eltérnek-e a női szereplehetőségek, konverzió kérdése, vallási tolerancia és térítés
- tárgyi kultúra: milyen nőképet közvetítenek a tárgyi emlékek, a tárgyprodukciónban van-e jellegzetesen női műfaj, hogyan reprezentálják magukat a nők az általuk készített tárgyakon
- szövegközvetítésben és –forgalmazásban betöltött szerep: kéziratok, nyomtatványok, fordítás, másolás, kegyességi irodalom
- nők és teológia: a női részvétel és hozzájárulás a 18. századi teológiai tudás és deováció textusainak áramoltatásában
- a nők és a vallási perzekúció: a női mártíromság nyugat-európai mintáinak kelet-európai recepciója
- eretnokség és társadalmi deviancia diskurzusának jellegzetes női projekciói: boszorkány, látnok és női próféta

Irodalomtudományi Intézet,
Bölcsészettudományi Kutatóközpont

1118 Budapest, Ménesi út 11-13.

+36 1 279 2760

longreformation@btk.mta.hu

Irányadó szakirodalom:

- WALLACE, Peter G., *The Long European Reformation: Religion, Political Conflict, and the Search for Conformity, 1350–1750*, New York: Palgrave Macmillan, 2004.
- TÓTH Zsombor, „Hosszú reformáció Magyarországon és Erdélyben I.: konfesszionizációk és irodalmi kultúrák a kora újkorban (1500–1800): Módszertani megjegyzések egy folyamatban lévő kutatáshoz”, *Irodalomtörténeti Közlemények* 123, 2019/6, 719–739.
- *Transregional Reformations: Crossing Borders in Early Modern Europe*, eds. Violet SOEN, Alexander SOETAERT, Johan VERBERCKMOES and Wim FRANCOIS, Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht, 2019.
- BERTA Péter, „Szubjektumok alkotta tárgyak – tárgyak által konstruált szubjektumok. Interakció, kölcsönhatás, egymásra utaltság: az »új« anyagikultúra-kutatásról”, *Replika*, 2008/63, 29–61.
- BISCHOFF, Cordula, „»mit eigener Hand genähet... « Zur Funktion textiler Handarbeiten von Fürstinnen im 17. und 18. Jahrhundert” In. *Visuelle Repräsentanz und soziale Wirklichkeit*, Hrg. Christiane KEIM, Ulla MERLE, Christina THREUTER, Herbolzheim: Centaurus Verlag, 2001, 37–51.
- BREHMER, Ilse, „»Sie war in Höflichkeit gewandt. In Kunst geübt mit Mund und Hand. Die schöne Maid sprach rein – Französisch und Latein. «: Erziehung und Bildung der adeligen Frauen” In. *Geschichte der Frauenbildung und Mädchenerziehung in Österreich*, Hrg. Ilse BREHMER, Gertrud SIMON, Graz: Leykam, 1997, 29–31.
- FELDEN, Heide von, „Geschlechterkonstruktion und Bildungsvorstellungen aus Männer- und Frauensicht im 18. Jahrhundert” In. *Das Geschlecht der Bildung – Die Bildung der Geschlechter*, Hrg. Britta L. BEHM, Gesa HEINRICHS, Holger TIEDMANN, Opladen: Leske + Budrich, 1999, 31–46.
- PESTI Brigitta, *Dedikáció és mecénatúra Magyarországon a 17. század első felében*, Budapest–Eger: Kossuth, 2013.
- PRISTAH, Heather–SCHAECHTERLE, Inez–CARTER WOOD, Sue, „The Needle as the Pen: Intentionality, Needlework and the Produktion of Alternate Discourses of Power” In. *Women and the Material Culture of Needlework and Textiles, 1750–1950*, ed. Maureen DALY GOGGIN, Beth FOWKES TOBIN, Surrey: Ashgate Publishing Limited, 2011, 13–29.
- V. LÁSZLÓ Zsófia, *Példás asszonyok. Női szerepek változása a protestáns halotti beszédek tükrében (1711–1825)*, Budapest: Ráció, 2020.
- FRYE, Susan, *Pens and Needles: Women’s Textualities in Early Modern England*, Philadelphia–Oxford: University of Pennsylvania Press, 2010.
- W. M. JACOB, *Lay People and Religion in the Early Eighteenth Century*, Cambridge: University Press, 2002.

Jelentkezés: A tervezett 20 perces előadás max. 2500 karakteres absztraktját 2021. január 17-ig várjuk az alábbi címre: more.tunde@btk.mta.hu A rezümék elbírálásáról minden jelentkezőt január 31-ig értesítünk.

Kapcsolattartás: A szervezők a jelentkezőkkel e-mailben (more.tunde@btk.mta.hu) tartják a kapcsolatot.

Debrecen, 2020. november 10.

A szervezők nevében
Gesztelyi Hermina, Móri Tünde és Tóth Zsombor